

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések, nemesítések s előléptetések; iránycikk: nemzetiségi és vámszövetségi viszonyok, felvilágosítás a p. hirlap referensének; Kisfaludy-társaság; adakozások a budapesti énekiskolára; felvilágosítás a Figyelmeztetésre Irinyi Jánostól; gazdasági egyesület kérelme a dohány-termesztés ügyében s a t.) Zólyom megye közgyűlése (vegyes házasság s vegyes vallásu keresztszülék miatti ingerültség; törvényhatósági körlevelek iránti intézkedések, szelezi bárányszék megalapítása iránti felirat, utcsináltatás ügye s a t.) erdélyi országgyűlés; hirlap kivonat; Ausztria (a' chinai hírek hatása. Adó kivétel.) Szervia (Mihály hgnek semmi reménye a' visszahelyeztetéshez, elegy.) Spanyolország (Olozaga corteselnök, Barcelona a' zendülők hatalmában; részletek a' barcelonai zendülről, a' népjunta felszólítás bocsát ki, a' barcelonai népjunta kívánatai s a t.) Anglia (a' kath. vallás terjedése a' három királyságban). Franciaország (különös büneset s a t.). China (az utolsó ütközet részletei.) Hollandia (a' jávai bank rosz állapotja, fenyítő törvénykönyv.) Külföldi legújabb elegyhír. Gabonaár. Pénzkelet. Dunavizállás. Értesítő. —

Magyarország és Erdély.

Ő cs. s ap. kir. felsége Bezerédy Ignácot, Győr vármegye volt alispánját, udvari tanácsos czimvel díszesíteni, Tajthy Ferencz váci kanonokot és plébánost a' bold. Szűz mogyoródi czimzetes apátjává, továbbá a' szombathelyi káptalannál Eberl Mihály éneklő-kanonokot olvasó-kanonokká, helyébe L a k y Károly örkanonokot éneklő-kanonokká, ennek helyébe Krancsics pápoczi perjel örkanonokká, ennek helyébe Német János alsó-lendvai főesperest pápoczi perjellé kinevezni, végre boldogult R o d i c h es. kir. ezredesnek (a' varasdi szent-györgyi határozat parancsnokának) István, Miksa, József és János fiait díjmenten magyar nemessegre emelni legkegyelmesebben méltóztatott.

Ő cs. s ap. k. felsége R a m p e l József nyugalmazott ezredes díjmenten erdélyi nemeslevéllel vala kegyes díszesíteni. — Az erdélyi k. főkörmányszék Lányi Károlyt Háromszék rendes mérnökévé nevezte ki.

A' nmélt. m. kir. udv. kamra H e i n z e l y János előléptetése által megüriült rakomaz-kamrai ispáni állomásra Markovics Antal eddigi turja-remetei ispánt helyébe által. S i m o n c s i c s Antal győri sómázsamester f. évi. nov. 6-án meghalálozott. —

Nemzetiségi és vámszövetségi viszonyok. (Vége.)

De egy tünemény fekszik előttünk, mely a' vámszövetkezés lehető másik céljának gyantására vezet. E' tünemény abban áll, hogy a' szövetekezést Angliá gátolni ügyekszik. — Ha a' statusbiztosság további elveire figyelmeztünk és meg-gondoljuk, mikép természetes barátunknak nevezhetjük azon statust, mely ártalmunkra nem lehet, hanem ereje és földirati fekvésénél fogva ártalmára lehet ellenségünknek: — quicunque ne peut pas nous faire du mal, mais peut, par la mesure de ses forces, et position, ou il est, en faire a notre ennemi, est notre ami naturel: — és ha meggondoljuk, hogy ez elvből itélve az egyesült német státusok Angliának földirati fekvésöknél fogva természetes baráti volnának; és ha meggondoljuk, hogy ránk nézve annál jobb, minél hatalmasab a' mi természetes barátunk: akkor bizonyára e' megjegyzett tünemény sok magyarázatra nyújt alkalmat. E' magyarázatok közt talán nem kevésbé valószínű az, miszerint e' szövetekezés a' német státusok gyár-ügyét is védendén az angol gyártványok tulnyomósága ellen. Ez értelemben a' német szövetekezés egy kisebb continental system volna, mellyhez tehát Anglia ellen mi is csatlakoznánk. Ugy de itélje meg, tisztelt olvasóm: érdekelheti é nemzetünket a' német gyártványok sorsa? Lehet é a' német gyártványok sorsa hazánkra nézve szövetekezés oka? véleményem szerint nem lehet. Ha ezen véd-ok, melly a' német nemzet gyártványainak ótalmazásából olly alaposan felállítatik, valamit nyom: ugy igen könnyű, azt állításom másik részének gyámolására felhasználni, s nyíltan állítani, hogy nekünk több az okunk gyártványink reményét a' német státusok mint Anglia ellen ótalmazni. Mi szeretnők réveinkhez édesgetni Anglia és Franciaország hajóit; mert természetvénynket, dohányunkat, kenderünket, gyapjunkat e' nemzetek kereskedőji nagyban veszik, s jól fizetik. És ha ez uton nyert pénzünknek egy részét gyártványainkért tölünk ismét elvinnék, ezt mi örömeztelnéznők, mert gyártványokra szükségünk van; — nem készül hazánkban egy jó reszelő, egy jó varrótü: — és az angol gyártványok jobbak, tekintöleg, olcsóbbak is mint a' németekéi. Azonban mellőzzünk minden további conjecturát; hallgassuk el, mit és mikép vélekednek német politicusok a' szövetségi leendő protectoráról s a' hatalmas mozgató — porosz s a' hatalmas vetélytárs — Ausztria — közt eredhető rivalitásról: ne említsük a' dolog természetes állásán alapuló ama' megjegyzést, miszerint: a' szövetekezés külső czimén e' szavak iratvák: „egység eszközli az erőt,“ azonban könnyen az ellenkező teljesülhet, t. i. itt majderő eszközzendi az egységet: mind ezekből csupán azt abstraháljuk, a' mi bizonyos; t. i. hogy e' szövetekezés fogantatójáról sem kereskedelmi, sem politikai tekintetben magok közt a' német státusok közt sincs még állapított vélemény, annál kevésbbé állíthatunk mi, a' vámszövetkezésnek hazánkra nézve leendő fogantatójáról, valami biztost, valami kétségtelent. Mig ez egyrészt bizonyos, azalatt a' statusbiztosság politikája önként sugja szívünknek ama kérdést: vajjon nemzetünkre a' szövetekezésben nem várna-e ama kínos dilemma: miszerint e' nemzetfrigyben vagy felolvadna nemzetiségünk és alkotványunk, vagy fel nem olvadván abban örökre idegen s rokonszenvtelen elemet képesítne, s örökös tárgya lenne behálózó, alá-áskálódó, amalgamisán politikának? vagy nem ide czéloznak-e ama rajnai politikának, kit a' Világ tisztelt szerkesztősége philisternek nevez, és kire ugyanezen szerkesztőség olly igen haragszik, őszinte szavai. Egyes hangok azok a' német nemzet keble mélyéről az ohajtásnak és hiedelemnek s talán a' kiszámító politikának kitorése, mi-ken valamint megütöközni nem lehet és nem kell; ugy azokat egészen figyelmetlen könnyelműséggel meg nem gúnyolhatjuk. — Sanyarú: de egyszersmind önértet-re és kötelesség érzetere ébresztő igazság, hogy midőn a' tót és német népek frigyítéséről mindkét nemzet politikusai kiki önmagáért és önmagának tervet készít, e' mütételnél hazánk, a' két érdek közé szorítatva, ennek ugy mikép

amannak tervében áll. — Azonban ez igazság hallásához szoknunk kell, azt egészen komolyan fogadnunk: s midőn e' lealacsonyító mütétel miatt haragra gyűl keblünk: jusson eszünkbe s ne feledjük, hogy Magyarország, nemzetiségétől minden jót, népeitől semmi jót sem, várhat. — Annál kevésbbé várhat jót külföldről a' magyar nemzetiség. Ennek biztossága egyedül saját belső nemzeti erőnk kifejlesztésén alapulhat. — Politikai közrehatásomnak az volt egyik szenvedélyes elve, hogy a' nemzet figyelmét önmagára fordítva, mérsékeljem ama sovárgó politikát, melly szeméit mindig a' külföld zsebében hordozza. Melly mindig olly boldogságot kíván létesíteni, a' mi nem önmagától függ; mialatt a' boldogulásnak azon fajtát, a' mi önmagától függ, csüggedve és bándokva elhanyagolja. Melly szerint az egyes a' helyhatóságra, falu a' vármegyére, vármegye az orsz. gyűlésre, mindenki másra néz: holott ez összes correlatióban az, mitől a' belső boldogulás függve — magok a' helybeli intézkedések, — mindenütt a' leghianyosbak. E' kisovárgó politika szerint p. o. Bihar boldogulni akar, s hogy ezt elérje: mit tesz? trágáját elégeti s miniszteri felelősséget indítványoz. Mi roppant boldogulási elem fekdüdnék pedig abban, ha Bihar saját gazdálati állapotját annyira tudná javítani, hogy népessége a' trágáját felhasználni akarja, tudja és képes legyen. Mi szép, mi roppant mi nagy lélekhez illő feladás. — Illy kisovárgó politikához csatlakozik a' Világ 77ik számának főczikke, midőn a' nemzetet férfias munkára hiva fel a' szövetekezés ügyében. — Midőn én az ellenkező irányt tartom helyesnek, tudom mind azt, mit lehet illy belső boldoguláson kívül ohajtani. Ezek tökéletessége amannak: amaz alapja ezeknek; ezek ama nélkül lehetlenek. Ancillon, ki előtt egy egész világ történetének pragmaticus tudása fekdüdt, így szól: *Tableaux des Révolutions du système politique* című munkájának első kötetében: *En effet, la puissance d'un état ne se compose pas en dernière analyse des finances florissantes, d'une armée nombreuse et bien entretenue, d'alliances solides et naturelles; ce sont les signes et les effets de la puissance plutot que la puissance elle même; c'est le bras qui atteint et souleve l'objet, plutot que la force qui le fait mouvoir, bien moins encore le principe de ce force.* Magyarul: — a' statushatalom alkotó elemei nem fényes pénzügyi állapotban, nem számos és jólkészült hadseregben, nem szilárd és természetes frigykötésekben állnak; ezek a' hatalom jelei s eredményei inkább, mint a' hatalom maga; ezek inkább a' kar, melly a' tárgy után nyúl s azt felemeli, és nem az erő melly a' kart mozditja, annál kevésbbé elvei a' mozditó erőnek. — E' hasonlatosság igen útfélt s igen jó. Ajánlom azt mindazoknak, kik bármi nagyszerű tervezésekre nézve „férfias munkára“ híják fel a' nemzetet. Ha az erő belső elve beteg, minél erősebben fegyvereztetik a' kar, annál bizonyosab a' test egésznek, magának az erő belső elvének veszélyeztetése. Ez elveket a' frigy sikerének megbíralására könnyű alkalmazni: minél gyöngébb az egyed, azaz „minél kevésbbé tehetős benne az erő belső elve“ és minél erősb az, mivel ő frigyessül, annál bizonyosabb, hogy amannak önállósága az egyenetlen frigybe süllyedhet. Süllyedhet igen, de nem süllyed, mondhatja valaki, vannak a' történetben példák. De én országéletben ellensége vagyok minden risicónak; a' ki nem így érez, azelőtt nem drága a' haza; mert a' mi szívüknék drága, azt risicóra nem tesszük. — Elég hogy süllyedhet: hazáját szerető politikusa a' statusbiztosság kezelésében a' veszély lehetőségénél épen azon következtetéseket tartozik tenni, miket a' veszély valószínűségénél tenni köteles. Itélje meg ez elvek után tisztelt olvasóm: vajjon a' teendőik során van-e a' vámszövetkezés? vajjon nemzetiségünk léphet-e frigybe a' német státusok nemzetiségével? léphet-e szegény vánszorgó ipariánk frigybe a' német státusok ipariájával? — De azt fogja talán erre valaki megjegyezni, hogy a' német státusok közt is van kisebb és nagyobb; az egész szövetekezés nem egyéb, mint egyenetlen erők frigye. Igaz. — Ugy de legyen szíves maga az ellenvető elmélkedni ez apró erők lehető biztosságáról a' frigyen kívül: és legyen szíves elmélkedni azok függetlenségéről így a' frigyben; innen nincs kilátás: — amonnan nincs remény. Ezekre nézve a' status-biztosság elvénél fogva egészen másnemű dilemma forog fen: t. i. akarsz é veszély esetében idegennemű, vagy rokonnemű lényiségbe süllyedni? — Ha itt, a' világon valami, e' kínos dilemma szomorító szarvai közül választásra határoz: ugy az bizonyára azon eszme, melly iránt a' Világ tisztelt szerkesztősége olly kevésbé feltékeny t. i. a' nemzetiség. És a' sympathiák illy erős vonzalmai mellett is látjuk, mi vonódva, mi fontolgatva, mi lassan járulgatnak a' német státusok is e' frigyhez, mellytől minket az ő okaikon kívül még két hatalmas ok távolíthat: t. i. nemzetiségünk s felszólító ipariánk érdeke. — Két ok van még e' tárgyban, miket a' Világ szerkesztősége is felhoz; egyik abban áll: hogy ez ügynek elintézése még igen messze van; másik azon alapul, hogy a' nemzet a' vámszövetkezés lerontatását már régen kívánja. Az elsőnek következtében a' Világ szerkesztősége azt akarná, hogy e' tárgyhöz még ne szóljunk; a' másik által azt ohajtáná, hogy a' sorompók lerontatását folyvást kívánjuk. Mi az első illeti, honnan s mikép tudhatja azt bizonyossággal a' magyar journalistika, hogy a' vámszövetkezés ügyének elintézése messze van é vagy közel? E' kérdésre bizonyossággal mi csak annyit tudhatunk, hogy egy vármegye az indítványt megtette, körlevelet bo-

csátott az ország megyéihez, ezeket pártolásra felhívta, 's így ez ügyet a' köz-tanácskozás mezejére helyezte, hol a' journalistikának szinte szava van. A' journalistika igen jól cselekszi, ha a' tárgyak vitatásában az elhatározó szavazatokat surlódásaival megelőzi: így elejét veszi sok vakoskodásnak. A' második-ra nézve szintazon kérdést tehetjük: honnan tudhatja azt a' magyar journalistika, hogy a' nemzet, saját vámsorompóinak végképeni leromboltatását ohajtotta legyen? És mingyárt e' kérdéshez ama feleletet csatolhatjuk, miszerint a' magyar nemzetnek hatalmában áll, azt, a' mit egykor ohajtott, a' körülmények változtatással ellenezni; sőt tanácsos lehet idővel hihetőleg felvirágzandó ipari-üzemének ótalmazására szabályokhoz nyulni, minőket az önfentartás és nemzethaszon érdeke parancsol. A' Világ szerkesztője azt hiszi, hogy csatlakozni Ausztria német olasz tartományival is a' németvámszövetséghez még sokáig nem fog: mi e' gyanításban annál szivesebben osztozunk, minél inkább hisszük, hogy amaz időszak, melly már messze nem lehet, mellyben Magyarország 's ennek kormánya a' kölcsönös bizodalom tökéletességének napját ünnepele, más alapelvet adand Ausztria politikájának, mik szerint a' frigy és szövetség barázdái inkább kelet-'s az orosz ellen érdekelt népek felé lehetendnek irányozva: mint nyugati olly kilátások felé, mik Ausztriának hasznát soha nem hoztak, mindig sok vérbe 's pénzbe kerültek. A' védokok legfontosabbjai a' vámszövetkezési ügyben már e' hirlap kimerítette: ezekből 's az állalam felsorolt okokból ügyvélem világos hogy Magyarország a' vámszövetkezéshez csatlakozni oka nincs; nem csatlakozni oka van; és hogy a' nem csatlakozásnak egyik fő oka épen abban fekszik, mi iránt a' Világ szerkesztője oly kevéssé féltékeny: a' nemzetiség érdekében. — Végzem együgyű cikkemet, mellynek irásával a' kötelesség érzetének áldoztam. E' tárgy fontosságát mélyen érzem. Szerettem volna iránta még egy pár szót az igaz jó barát szívébe ültetni; egyet pedig az önérdék hajhászó fondor ágyapárnájába ásní, szót, melly a' csendes álom képes mómora közepett felsugjon: de szellemi erőtlenségem lépett előmbe szomorító alakban, 's elhallgatásra kényszerített. — Ez ohajtásomat talán máskor teljesítenem. —

J a b l a n c z y.

(Felvilágosításul.) Minden gyanuárnyék elhárítása 's a' pesti Hirlap O jegyü referensének megnyugtató véget, ki a' Magyar Akad. köz-ülését illető előadásában, nem tudjuk, milly alapu hiedelménél fogvást állítja, mikép egy hirlap olly kivonatot közöl az Akad. masodelnökének beszédéből, mellyen nyilván látszik, hogy alkalma volt azt nem pusztá hallás után készíteni "őszinte lélekkel azt nyujthatjuk felvilágosításul, hogy az érintett kivonat csupán hallásból és elszavalás közben az egész hallgatóság szemei előtt papirosra rántott jegyzetéből, — millyeket mindenkinek 's így a' referensnek is tenni hatalmában állott, — készülvén, 's mi a' beszédnek sem akad. köz-ülés előtt sem után e' percig egy betűjét sem valánk szerencsések láthatni. Azt pedig egyszerű logikánkkal épen nem hozhatjuk összhangzásba, hogy mivel a' referens állítása szerint, lapunk kezdője volt a' panszlavismus elleni journal-harczrah 's ebben az magához mindekkorig követhető, e' hallás 's töredékjegyzetek után készült kivonat közlésével miért lón olly következzelenné önmagához, hogy referens ur lapunkban lapunkra nem ismért? Vajjon következzelenség vagy elvtagadás é az, ha másnak, bárkinek, állítását vagy véleményét csillagos jegyzetek nélkül közöljük? 's kérdés: vajjon egy olly annyira megvitatott 's kifejtett ügy megítélhetése végett is, mint ez, van é olvasó közönségünknek kalauz-vagy vezér-szalagra szükségem? — Azért bizton számba vehetni egyrül is másrül is mit mondtunk máskor, mivel e' gyanúsított kivonatban mi csak azt akartuk mondani, a' mit a' másod-elnök gróf szónoklatából hallásunk és jegyzetünk nyomán saját szavai szerint töredékesen felfogni képesek valánk. A' szerk. —

(Kisfaludy-társaság.) A' Kisfaludy-társaság által 1843ra kitűzött köv. a esthetikai kérdésre: „Mutattassék meg, miben áll Sophokles mindegyik színművének cselekvénye, ugymint eleje, fordulata 's föloldása, és vonassék ki abból a' színműi cselekvény elmélete“, — nov. 20aig, mint a' beküldés határnapjaig, k é t pályamunka érkezett, következő jelleggel: 1) A' nemzeti költésnek, a' nemzet kebelében lehet, 's kell szárnyára kelnie. [K ö l c s e y.] 2) Mikint a' természetnek, ugy a' művészetnek is vannak örök törvényei. [B.] — Ugyan az 1843ra kitűzött költői feladatra: Kivántatik egy, a' nemesb társaságok hangján nemesb örömekeket 's magasb polgári és emberi irányokat kifejező k ö r é n e k,“ nov. 20aig, mint határnapig h u s z o n n é g y pályamunka érkezett, köv. jelszavakkal: „Szittyahonnak jelleméke, Harcz fölött már szende béke. 2) Zsidó jellegével. 3) Mégsem tünt el minden reményem. 4) Öröminkek mámorában, A' magosb vágy el nem némul. 5) Magos dalt zenének, Emelni lelkeket! [B a j z a.] 6) Egy dalt, melly egyszerűen, Egy dalt, melly égi hévvel A' szívhez szóljon. [K ö l c s e y.] 7) Adjon isten szebb jövőndöt Árpád nemzetének! [Garay.] 8) Neked élni kell oh hon! [Kölcsy.] 9) Ég leánya, szerelem, Légy te siromig velem! [Bajza.] 10) De neked élni kell oh hon! [Kölcsy.] 11) Sit pia, sit prudens, pulchra, pudica, potens. 12) Ez az élet ugy sem sok, Használják az okosok. [Csokonai.] 13) Merni szabad. 14) Ha szebb öröme találasz, Ne élj a' ridegben. [Kisfaludy K.] 15) Édes hazám, légy oh üdvöz! Áldás neked 's békesség! [Kisfaludy S.] 16) Itt borunkat kedvvel iszszuk, T á v o l e l k e r ü l a' g o n d! [B a j z a.] 17) Minden órának leszakaszd virágát. [Berzsenyi.] 18) Inesse quin etiam feminis sanctum a liquid et providum putant: nec aut consilia eorum adspernantur, aut responsa negligunt. [Tacit. Germ. 8.] 19) Gyászemlékű vidék, mi sok inség kutfje lettél! [Kisfaludy K.] 20) Nagyot iszik a' hazáért 's fölsívít, Csakhogy egyszer tenne is már valamit. [Vörösmarty.] 21) Hazám! Hazám! [Kölcsy.] 22) A' dal hatalmát add nekem, sors, 'S megfizetél ez egy életemre! [Vörösmarty.] 23) ... hazád örszallagzata Szülötte bünein leszáll. [Kölcsy.] 24) Válg egy karrá, egy lángzó kebellé. [Gaal]. — A' jelgés levelkék, a' jelen volt tagok peccs- teivel lezáratva, a' helyettes elnöknek őriztetnek; a' pályamunkák pedig, bírálat végett, az e' végre választott tagoknak adattak ki. Bírálokul választattak az aesthetikai pályakérdéshez: Lukács Móricz, Schedius Lajos és Szemere Pál; a' költői feladathoz pedig: Bajza József, Bárfay László, Erdélyi János, Schedel

Ferencz és Vörösmarty Mihály. — Az eredvény 1843 ki febr. 6kán, a' Kisfaludy-társaság közülésében fog közzé tétetni. Pesten, a' Kisfaludy-társaság üléséből, nov. 30án 1842 Na g y I g n á c z, m. k. segéditoknok.

(Adakozások.) A' pestbudai hangszegyesület igazgatása alatti nyilvános énekiskola gyámolítására köv. újabb adakozások érkeztek: 1) gr. Nádasdy paulai Ferencz váci püspök ő exjától alapítványul 100 pengő forint. 2) Klobusiczky Péter, kalocsai érsek ő exjától adományul 20 pgő fr. 3) Mericzay A. főt. kanonok urtól, ki eddig is részvényese volt az intézetnek, köv. három évre gyámpénzül évenkénti 5 pgő ftul szóló biztosítvány. 4) Kovács Mátyás beszteczebányai főt. kanonok urtól adományul 5 pgő ft. 5) Rimaszombat várostól részvényül 1842től kezdve három esztendőre évenként 6 pgő ft. Melly kegyes gyámolításokért az igazgató választmány ezennel az egyesület nevében legforróbb háláját nyilvánítani legkedvesebb kötelességének ismeri. Mátray Gábor, énekiskolai igazgató. —

Fölvilágosítás a' „Figyelmeztetésre.“

A' kir. tábl. jegyzők állítólagos megbízása következtében „D e g r é Alajos“ aláírással cikkeske jelent meg engem gyanúsítólag a' hirlapokban, mellynek fölvilágosításul szükségesnek 's elegendőnek is vélek egy gyufát meggyújtani 's ennek világánál a' tényt mutatni. Az időben, midőn közszereteti 's tisztelgeti Deák Ferenczünk, kinek, „mindnyájan“ kik jobbra és balra állanak, baráti és tisztelőji, névnapja közelgett; az ifjuság közt bevett szokás szerint aláírási ív indult meg. És hamarjában néhány forintosca, intra és extravillanum, azaz nemcsak k. t. jegyzők, vagy mint követeltetik is „a' fiatalság“ köréből összegyűlt. Azonban e' gyűjtés alatt számosan felszólalának, hogy már egyszer máskint is kellene tisztelkedni, és gyűlés lón hirdetve, 1, 2, 3, négyszer, mig végre kihirdettévé, hogy a' jelenlevők mindenesetre határozandnak, határozatott: hogy a' szokott fáklyás zenéveli megtisztelésnél czélszerűbbnek és maradandóbb emlékünek is tartja az ifjuság az iparegyesületnél D e á k - a l a p i t v á n y t alkotni; erre aláírási ív nyitattik, melly folytatása a' zenére kezdettnek. Minden évben választ az ifjuság egy képviselőt, ki a' gyűléseken részt veend. Az aláírási ívek is alulírt-nál irattak, mint az előbbie, és ott mindjárt átvevé néhány kir. t. jegyző az ívet, kik erre szedtek itt, és törvényszünetre hazamenvén, magokkal vitték azokat, 's így még most sem jöven vissza, ott keringenek, mint a' „Figyelmeztetés“ mondja. És remélte akkor a' gyéren levő ifjuság, hogy az iskolai év beálltával 's a' mártoni törvényszakon kiosztandó íveken tetemes summa gyűlend be, e' több érdekü korszerű célra. Azonban ezek reménye csalfa vakremény vala, mert a' mártoni törvényszak elején gyűlést hirdetnek, hogy a' Deák tisztelgetére gyűlt pénzrül rendelkezzenek, mert akkor kevesen vagy 10en levén nem rendelkezhetek, hová alulírt is meghívott. Kevesen valának, miért másnapra halasztatott a' határozás, miután alulírt kijelenté hogy olly gyűlésben, hol a' nála levő pénz miűsége kérdésbe hozatik, megjelenni nem fog, nehogy a' többséget nyakába vessék, mert ez határozat tul van, 's csak az lehet tanácskozástárgya: kiknél legyenek még ívek. — És eljövénnek másnap a' küldöttek a' pénzért, hogy azon határozat szerint Kliegel számára — hová az augusztusi zenemarádvány is adatott volna ha 40 ftig össze gyűl — átadjam. Én kijelentém, hogy ezen pénz, — az ívet 's a' nálamlevő 11 forintot bemutatván, mert másnál is van azon pénzből, mi az én ívemre van írva — azoknak határozata következtében, kik összeadták, és minthogy még akkor mindössze 13 juratus volt aláírva, ki fizetett is, többnek szava nem levén, mert hiába itt csak az adózó nép szavaz! 10 ilyenkor elég népes gyűlés, kik egyedül rendelkezhetek fölöle, kik visszavehették volna, midőn Deák-alapítványára behagyták, máshova mint iparegyesületbe nem mehet; sőt kimutatám, hogy a' nálam levő pénz adóji közt 1 forint L. F. uré, kinél aláírási ív is van az alapítványra, tehát vakmerőség nélkül állíthatni távollétben is, hogy egyébre adni pénzt most sem akarja. Piringer M. ur pedig most is kijelenté, hogy az ő frtja egyenesen iparegyesületre van adva. Több kir. jegyzőnek pénze nálam nincs; a' többi extravillanus aláíró pedig most is a' mellett marad, mit akkor kijelentett, hogy alapítvány legyen. Ezek szerint önöknek nálam követelni való pénzök nincsen. És miután Klieglféle pénztárnok azt mondaná, hogy már most ő kerül elő a' hirlappal, azt nyilvánítám: mikint hogy semmi logkisebb reménye se lehessen más bármi célra is megkapni a' rám bizott pénzt, miről én azoknak vagyok felelős, kik összeadták, az ezenkülvü ifjuságnak pedig csak ha alapítványnyá alakult, mert csak annak leond képviselője az egész ifjuság: én ezen pénzt be sem várván, mig a' többi ur ismét visszajöven a' gyűjtött pénzt bemutatja, mikor aztán egyszerre irtam volna az iparegyesületi aláírási ívemre 's adtam volna át a' nyilvánosságának, most mindjárt beadom a' pénztárba, és ez Kossuth Lajos iparegyesületi aligazgató ur ellenjegyzéke mellett meg is történt, némellyeknek rettentő bosszuságára — kik rosszul informáltak, és kik rosszul voltak informálva, és ennek eredvénye lón a' „Figyelmeztetés.“ Eddig a' tény uraim. És hibám. Hogy én ki addig is rendesen magam irtam az aláírási íveket, mint ki legközelebb voltam kéznélírószerral, és a' ki az előtt is minden tisztelkedésre 50 — 60 forintot szedte és pedig nem jegyzők, de nem is ifjuság köréből, most mint iparegyesületi választmányi tag bátorokdram hitelesítés kedvéért, mint halgán gondolám, ezen aláírási íveket, mellyekden begyűlendő pénz az iparegyesületé, az ívtartók meg egyeztetével 's javaslatával contrasignálni; és ezenkülvü természetesen azért, hogy a' vád az ifjuságot terhelje, 's hogy a' visszaéléseknek annál nagyobb alkalom nyitassék — mint a' Figyelmeztetés bölcsen megjegyzi — minden ívtartó, mielőtt elment volt — egyet kivéve — kéziratával ösméré el, hogy nála aláírási ív van. De ezen hibámért reméllem, megbocsát nekem az ég. Hogy jött a' meggyébe az ív, a' tény előadásából látszik; de szememre hányják, hogy én az ifjuság nevében küldtem. Erre ugyan elegendő ok, hogy az ívtartó kir. t. jegyzők az én erőtetésemmel nem elégedtek volna meg — de méltóztassanak — miféle időtlen arrogancia volna azt követelni, hogy csak „juratus fiatal ember?“ Ott, hol azon alapítvány határozatott, világosan ki volt mondva, mint már máskor is, hogy az orvosok, jogászok, bölcselkedők körébe is fognak ívet küldeni, mert az is ifjuság. És én, talán mert szerencsétlenségemre hét év alatt nem birtam rá vergődni — a' szokott ösvényen maradván — hogy more patrio felesküdhessem, azért és pe-

dig nem másért, minden 25 évem daczára idő előtt megöszüljek? O ez még is kegyetlenség önköztül! — És elmondatik, hogy a kir. t. jegyzők semmit sem tudnak, megegyezésük nélkül történt ez iv-kibocsátás? ugyan ugy? Ez igen szép volna, ha olyan irta volna alá, ki már haza ment szüretre, vagy most jó fel először, de azok közül kik maradának? és furcsa, épen az aláíró megbízott — maga jelen volt azon határozó gyűlésen, és ámbár ő maga alá nem irt, és így szavazási joga nem volt, de mindazonáltal — még is — szavazott, bár erre a véleményegység miatt, szükség nem volt — az alapítványra. Ő az; ki még ugys nehezen irhatta volna alá: „a jelen nem levők megbízásából“ azon asteriscus nélkül: én pedig tudom és megegyezem. Valóban példátlan önmegtagadás — közügyért! Van e még több védokra szükségem? — És a „Figyelmeztetés“ indoka? Egy kis személyesség ellenem ennek kulcsa, mellynek szakála majd nagyobb a kulcsnál; 's ezenkívül egy kisszerű személyesség. Ez ragadá annyira a meggondolatlan szót, mellyet, nem akarom hinni, hogy képes volna az egész karból bárki csak átvillanólag is agyán átbocsátani. Ugyanis: — de hisz erre nincs szükség, mért legalább nem tartok többet szükségesnek mint a mennyit dixi ut salvem animam meam, ha ne talán némelyek fogolynak sziveskedtek volna tartani, nem még uraim! önk felségsértésnek vélik az iv aláírását, mit kibocsátásnak neveznek az informálók, kik a kar nevében lépnek föl, pedig mindazok kiknek ezt szószerint volt szerencsém előadni, tudják hogy a dolog bibéje! — Ha csakugyan önk is par excellence a fiatalság — bár nem egyedül önk — habár criment követtem volna is el más fiatalság megegyeztetével — öök többsége ellen, nyugodtan felelném Börnével, hogy már én külön felséget is láttam — és nem ijedtem meg, ott pedig hol igazam van, ha hátamon fát vágni nem is, de lehet torkolni, ólmos-botozni és még kilödni is, és mégis a föld forogni fog. — Pest, nov. 28kán. 1842. Irinyi János. —

(Nemzeti színház.) Szombaton december 10kén Laborfalvi Róza jutalomjátékaul bérszünettel először: „Hiszen csak tréfa.“ Drama 5 felvonásban. Irta Rougemont. Francziából fordította: Egressy Benjamin. —

(Kérelem.) Naponkint új alkalom nyílik, sikeres lépéseket tenni mind a hazában mind a külföldön a dohánykereskedés ügyében. A dohány oly kereskedési cikk, melly a legbecsebb, 's legjobb kamatozó terményünk között foglal helyet. Nem alapos okok nélkül intézte tehát a m. gazdasági egyesület a dohánytermesztő közönséghez, mind a politikai hírlapok, mind a „Magyar Gazda“ utján a lefolyt nyáron ama felszólítását, miszerint tárgyismerő hazánkfiai tisztelettel kéretnek: világosan kitűzött kérdések szerint írniak le a tájbeli dohányművelés módját, a középtermés mennyiségét, középárát, keletének nagyságát, akadályait 's a't. — Egyedül pontos statisztikai adatok következtében tudhatni: mennyi 's minő dohányt termeszta ország, 's így milly mennyiségre nézve eszközölhetni bizonyossággal a világkereskedés mezején külföldi összeköttetéseket? Csak e módon lehet továbbá mind az okszerűbb természetkökl mind a sokhelyütt fenálló mivélesi hiányok és balfogásokkal megismérkedni; mellyek tudomásra jutván, leghelyesb alapul szolgálának valamely józan és népszerű dohányművelési utasításra, mellyet az egyesület olesó áron kiadván 's köznép között terjesztvén, az e részbeni okulás nagymértékben előmozdítatnék. Nem hihető, hogy a haladást és mivéltséget, közjólétet és ipart majd szüntelenül emlegető hazánkfiai az itt fenforgó fontos kérdést nem méltányolják 's annak megfejtésére (kiki maga környékén) egy pár napot nem szentelne, megfontolván, hogy jólét utáni vágyaink csak saját hozzájárulásunk 's közremunkálásunk mellett fognak valósulni. Nincs vidék a hazában, hol ehez értő férjfiú nem találkoznék; vajjon azonban üres szó, vagy jó akarat 's cselekvési szándok rejlik e a magyar-haladás eszméje alatt? azt itt is, mint sok másban, a következő fogja megmutatni. — Bátor vagyok tehát az érintett felszólításra a dohánytermesztő közönséget ujjolag tisztelettel figyelmeztetni, főleg pedig azon férfiakat, kik különös bizalom következtében e célra egyenesen megszólíttatának, hazafiúlag megkérni, mikép a közjó érdekének, valamint a közlött kérdések megfejtését, úgy egyszersmind a vidékbeli dohánynak néhány példányesomóját és magvát, ha csak lehetséges f. december vagy jövő január havában az egyesületnek beküldeni ne terheltessenek. Pesten december 31kán 1842. Török János egyesületi előadó. —

(Zólyomi közgyűlés.) Besztercebánya, nov. 23dkán. Távólul hozzánk érkezett főispáni helytartónk ő mlga f. hó 8kán nyitá meg közgyűlésünket 's azt kölesönös bizalom és szokott renddel vezérlette; eredményei közül ezek érdekelhetik a nagy közönséget. 1) Mindenek előtt a m. k. udv. kancellaria parancsa véteték tárgyalás alá, mellynél fogva a vegyes házassági vizsgálódásból 1647: 14 cikk nyomán keletkezett 's már utolsó gyűlésünkben hiteles másolatban felküldött perek eredetiben rendeltetnek fölterjesztetni; a RR. nem akarván a kellemetlenséget nagyobb fokra feszíteni, a kívánt pöröket eredetiben terjesztik föl; de egyszersmind az illy pörkésletet akadályok megszüntethetése iránti terv kidolgozására az országgyűlési utasításokkal foglalatos választmányt bizák meg. 2) Szabadka ismért felszólítása érdekesb vitára nyújtott alkalmat: esudalatos, hogy a keblünkbeli 5 kir. város köveit a dolog oly kevésse érdeklé, hogy csak Besztercebánya köve szakszta félben mély hallgatásukat oly indítványval, miszerint már jövő hongyülésen minden kir. városnak egy, megyének pedig két szavazat adassék. A körlevél végre csakugyan az országos választmányhoz utasított. A tárgy milly fontos 's nagy jelentőségű, megoldatása 's az országos igényekhez mért elintéztetése épen oly nehéz; én legalább azt hiszem, miszerint az a jövő országgyűlésen nem esekélyebb időt fog kihúzni, mint a büntető törvénykönyv. De vitakozzanak 's tervezgessenek országos férfiak bármennyit: a külön néposztályok érdekeit 's egész jövőnk igényeit kielőgőbb eszméhez aligha jutandnak, mint melyet a f. e. Jelenkor 85 számában olvastunk, melly szerint az alkotvány sancezn kívül népünk befogadtatása után a két tábla közti szükséges súlyegyenként talán legcélszerűbben tarthatni fen; mert a mint a mérleg egyik serpenyűjére több nehezéket rakunk, a szerint emeljük a másikat, hogy tehát a szükséges súlyegyen megtartassék, elkerülhetlen a fölveendő tömeget aránylag megosztanunk. 3) Sopron megye felszólítása kereskedésünk előmozdítására iránt buzgón pártoltatott 's annak jövő hongyülésen előleges fölvétele sürgetetni határozatott. 4) A megye 's kath. lelkészek közti ingerültséget köv. eset is növelé: S. T. kath. atya, gyermekeknek kereszteléséhez evang. tanukat hívott meg, 's mivel ők evang. hitűek valának, a breznói káplán megtagadta a keresztelést. A szolók majd mentegétek, majd rosálák a káplán tettét, egy főtiszt. ur azt mondá, hogy így keresztelni isten ellen való dolog lett volna, 's azt a constitutiones ecclesiarum dioecesis neo-

soliensis kereken tiltják, más tisztelt ur pedig ugy nyilatkozék, hogy ezt nem tiltják, hanem csak kath. keresztelést szerzetelését ajánlják. A RR. ezen méltatlan esetet a megyés püspöknek bejelenteni 's őt arra kérni határozák hogy e kihágást megfenyíteni, róla aztán a megyét tudósítani 's megyéje papjait illy újabb vizsgálódás hirtétől eltöltani sziveskedjék. Ez eset ujra fölmelegíté a vegyes házassági zavar fölingerlette kedelyeket annyival inkább, mivel jelenleg is egy botrányteljes házassági eset van függőben; prot. lelkészek a v. házasságok összeadásától fels. helyről eltöltettek, 's így félhetni hogy a RR. ismét új proviseriumhoz találunk nyulni, ha ő fels. ez érdemben elhatározólag nem rendelkezendik. 5) A turmezei felszólítás következtében a zágrabi botrányos közkihágás és pártoskodás orvosoltatása végett ő fels. felírás intéztetett, 's egyszersmind az országgyűlési dolgok kal foglalkodó választmány odautasított, hogy jövő országgyűlésen olly törvény is alkottassék, miszerint Horvátországban a nevelés magyar nyelven történjék sikeresen. A RR. nem akarván a horvát nemzetiségen legkisebb esorbát ejteni, hanem magok joigaiból sem engednek, 's ugyhiszik: arra joguk csakugyan van, hogy nyelvöket a holt latin helyébe minden ágazatban emeljék; ugy vélekesznek, miszerint egy korona 's egy igazgatás alatt csak egy diplomatikai nyelv lehet. 6) Zalának nemzetiségű ügyében buzgóköd levele az illir ármányok ellenében, elvileg pártoltatott, de azon indítványa, hogy Zágrábmegyével a közlekedés szüntessék meg, üdvös és célszerűnek nem találtott. Ugyancsak Zalának Deák Antal nagy hazánkfia elhunytát tudató gyászlevele következtében közsajunkat jegyzőkönyvileg örökítettük. 7) Torontálnak gyorsírók iránt levele országgyűlési választmányhoz utasított, a büntető törvénykönyvi választmány munkálatának mindelelőbbi közöltetése iránti sürgetésre felszólítása pedig tudomásul vétetett. Veszprémmegyétől küldött és Zsoldos Ignácztól irt könyvecske a népnevelési küldöttséghez utasított. — 8) A m. h. tanács intézvénye következtében, melly a szelezi lakosoktól az 1836: 7. cikk által eltörölt báránykönyvi választmány munkálatát rendeli, miután az illető lakosok ujjában is nyilatkoztak, miszerint ők az új törvényhez ragaszkodva, a bárányizet, ha csak karhatalommal nem hajtatandik be évenként, folyvást megtagadják, a RR. ezen már többször előfordult vizsgálódási tárgyat eldönteni o-hajtván, közakarattal azt határozák; kéressék meg ő fels. hogy vagy a lelkészt rendes utra utasítani, vagy pedig körünkben olly választmány kineveztetését rendelni méltóztassék, melly a dolgot valahára tisztába hozza 's a felek közt támadt ingerültséget lecsilapítsa. — 9) A szaporított szbirák miatt a járárok kerületekre osztattak, még pedig minden járás 3 kerületre, 's az új szbirák mellé szükséges két eskütt 5 fölösleg számú biztosbul alakított. — 10) Megyénk utairól az uti választmány bővebb tudósítást nyujta be, mellyből kiderülvén, miként a kamrai utak rossz és néhol veszélyes állapotban vannak, 's az elhatározott kereskedési vonal készítettése halasztatik a főkamragrófi hivatal illetősége teljesítésére felszólíttatni rendeltetett. Az országgyűlési választmány folyvást minden héten tartand gyűléseket. — D. E. —

Erdélyi országgyűlés. Nov. 24kén kormányzó ő nmlga az országos ülésben megjelenvén két kir. leiratot olvasott föl. Egyikben a tisztujtásról felküldött törvényozikk érkezett le lényeges módosításokkal. A főjegyzői és pénztárnoki hivatalokat kiveszi a rendesen választás alá jövő hivatalok sorából, 's felsőbb megerősítés alá tartozóknak jeleli ki. Továbbá a vallási viszonyokra nézve is némiváltoztatást tesz. A három évi választást, három egyed fölküldetését 's a helyettesítés iránti javaslatot elfogadja. Másik k. leirat az országgyűlés végét 1843. jan. 7re jeleli ki. —

Hírlap-kivonat.

Századunk 90. sz. Barchy a színházakról így okoskodik: Adjunk a színházaknak eredeti firmát 's ne mondjuk mi magyarok, hogy azokban a csinosabb morális izlés 's erények kimulása képezetik. Ezek komolyabb tárgyak; semhogy azokat olly profanus helyekre kellene áttenni. Ott hol drámák, bohózatok, operák, ballettáncok, pantomimok változtatva adatnak, ott mi csak legfőbb időöltésből, mulatságbul szoktunk megjelenni. A theatrom mindenkor a népjátéka közé számítatott; és soha nem neveztetett erkölcs iskolájának. Játékhely a színház, játékok a szini mutatványok, mik a mindennapi élet körétül messzebb távoznak. Vannak nekünk más itéletink, az emberiség műveltetésére rendeltetvék, sok itt a fogatkozás; ezeknek (fogatkozásoknak?) alapítására törekedjünk. A szükséges a hasznosnak, ezt pedig a mulattatónak ne tegyük elibe. — Terjedelmesebb tapasztalást mellözve röviden csak kettőt jegyzünk meg. Egy az, hogy a mulatságok nemesebbé kétséggül erkölcsnemesbedést szül. Más az, hogy körület (peripheria) nem lehet szék (Dugonicskint = centrum), 's ez viszont amaz nélkül. Egyesség, szükséges egység van mindenben, mi ésszerű; 's egységnek kell lenni az emberi művekben is, hogy ésszerűek legyenek.

A Világ 91dik számában — X. — adózzunk é vagy kölesönözzünk? című cikkben minden statuskésön ellen nyilatkozik. A szerk. pedig azon megjegyzést teszi, hogy ellenzi ugyan az állandó adósságot, bármilly kedvező alakban ajánlkozzék is; de miután hiszi hogy vannak körülmények, mellyek az amortizálóadó nemzeti kölesönt — de mindig a lehető legrövidebb időre — nemcsak megengedik sőt parancsolják is, e tárgyban nézeteit annak idejében előadandja.

A p. hírlap 195ik számának Értekezőjében Erdélyi J. bevégzi a vasutakról irt cikkét. Javaslata, mindelelőbb e három vonalt építeni, Pesttől Fiuméig, Kolozsvárig, 's Lőcséig. Alapzatnak fát nem ajánl, miuthogy hamar romlik, hanem követ. — A 196dik számban Mérey M. ajánlja: alakítsunk egyesületet mellynek tagjai kötelezzék magokat soha a német pesti színház küszöbén ált nem lépni. A szerk. megjegyzi, hogy ehez teendő azon kötelezés, miszerint a magyar színház küszöbét minél többször lépjük át, 's conservatoriumot állítsunk.

Ausztria.

(A khinai hírek hatása. Adókietés.) Bécs nov. 24én. Az Anglia 's Khina közt kötött békeszerződés igen jótékonyan hatott kereskedésünk állására 's börzénken a papirosok árát fölemelé. Mindenek fölött Triesztet 's a Lloyd társaságot szép kinézéssel kecsgetteti a szabaddá tett 5 khinai kikötő, mert hiszik, miszerint ezen kikötők nemcsak angoloknak, hanem minden nemzetnek nyitva állandnak. Ugy vélekesznek, miszerint a mi kormányunk nem idegenkednék azon 5 kikötőbe az ausztriai kereskedés érdekében consulokat helyezni. Már előbbi években megkisértettük a khinávali kereskedést, eleinte csak indiai kényesövel, a siker azonban a várakozásnak nem felelt meg a jöremény foka körül kerülés miatt; most azonban a suez földszoros viszonyai változván nagyobb siker biztos reményünk lehet. — Az új földadó fogantatásánál szükséges kataszter szerinti fölmérések az örökös tartományokban már bevégeztek. Ez nagyobb részt már 1835ben kezdetett meg, szerinte nemcsak a föld kiterjedése, hanem a községben szokásos jövedelmezése is tekintetbe vétetik az adóvetésben: a föld termékenysége középszámítással vettetik ki 's a terményeknek lehető legrosszabb körülmények közti ára számítatik. Azon bibéje van mégis ez új szabályozásnak, hogy a jövedelmet kevesbitő tized és kényeserített munka nem tudott

be, mikől eddig nem fizetett, a' ki vette, hanem a' ki adta. Ezen bajon az alsó ausztriai rendek példás nemeslelkűséggel segítettek, ők ugyanis felsőbb helyben-hagyás mellett, azon tartozásoktól adózást a' földesurakra 's a' jogositottakra tette át. — Ime! mi magyarok csak irunk és beszélünk szépeket, német tőzszomszédaink pedig sem nem irnak, sem nem beszélnek, hanem tesznek.

Szervia.

(Mihály hgnek már semmi reménye a' visszahelyeztetéshez. Elegy.) Azon két követ, Popovics és Nikolics, kiket Mihály septben Konstantinápolyba küldé, nov. 19én minden vigasztalás nélkül tértek vissza Zimonyba; mihelyt velök Mihály szót váltá, utolsó reménységére is eltűnt visszahelyeztetésére nézve 's mindjárt egy jóslatairól híres cigány asszonyt hivatott magához, hogy sorsát jövendőljemeg. Nov. 21én Zimonyba érkezett Rifaat pasa új török követ a' bécsi udvarnál, 's ott mindjárt meglátogatót őt a' belgrádi pasa Kiamil 's a' két miniszter: Petronievics és Vuicsics, kik három órai beszélgetés után visszatértek Belgrádba, a' gözös pedig Pest felé indult. Ezen belgrádi üdvözlők előtt azonban még a' gözősön a' Zimonyban tartózkodó Mihály tisztelgett Rifaatnál és szeméiből igyekvők kilesni: lehet é még visszahelyeztetésére nézve valami reménye? Rifaat azonban összekulcsolván karjait azt felelé, hogy önhibája sújtá őt e' sorsra. Mihály szinte könyezésig elkeseredve, leverten vonult vissza. — Belgrádban feszülten várják az orosz küldött Lieven megérkezését. Némely tudósít. valónak hírlík, miszerint a' porta csakugyan sok szép jogtól fosztá meg a' szerb népet, Vuicsics azonban még palástolgatja az ide vonatkozó fermánokat, kinek ellenségei egyenesen azon vádat terjesztgetik, hogy ő Szerviát a' portának eladta. — A' fejdelemkítatás után a' népképviselők 3 napig tanácskozáván, erős panaszt emeltek az iránt, hogy az előbbi kormány többnyire az ausztriai tartományokból átszökött idegeneket alkalmazott hivatalokra, 's kívánták, hogy ez jövőben ne történjék, mire Vuicsics kiemelés, miszerint a' tudományos férfiak hiányában idegeneket egészen nem nélkülözhetnek, de csavargókat többé nem alkalmazandnak, hanem megkérkik ő fels. az ausztriai császárt, hogy őket alkalmas egyedekkel ellatni méltóztatassék.

Spanyolország.

[Olozaga corteselnökké lett. Barcelona a' zendülők hatalmában.] Madridi újabb hírek szerint Olozaga novemb. 15kén corteselnökké választatott. Acuna csak 41 szótat kapott, tisztán ministeri érzelmű követ tehát csak ennyi van a' cortesben. — Barcelonából véres csata után kiverék a' zendülők a' katonaságot; még asszonyok is részt vettek a' katonák elleni harcban, 's valódi vitézi elszántságot tüntettek ki. A' zendülés az egész tartományban terjedni kezd, sőt Madridban is összeesküvésnek jutottak nyomába, mely szinte zendülést akart a' fővárosban gerjeszteni. —

[Részletek a' barcelonai zendületről. A' népjunta fölszólítást bocsát ki. Elegy.] Cataloniában épen az összeirt ujonczok sorshuzásának kellett volna véghez menni, mely rendszabállyal a' lakosság nagy része ellenkezett, midőn egyszermind híre járt, hogy a' kormány az angol gyapszövetek behozatását megengedni szándékozik, 's az „El Republicano“ egyszermind folyvást zendülésre tüzelte a' népet, mely törekvése miatt eskütszék elibe került ugyan, de az által minden v á d a l ó l f ö l m e n t e t e t t. Kitörésre, mint már említők, a' vámkihágás nyújtott alkalmat. Néhány elfogatás után a' fegyveres zendülők elszélyedtek; de másnap nov. 14kén, a' vita ismét megújult, 's öt fiatal ember, mint a' zendülők követei, az elfogottakat szabadon bocsátatni kívánák; a' hatósági elnök mind az ötöt börtönbe zárata 's e' tettét külön fölszólításban tudatá a' néppel, mi olyan nagy ingerültséget szüle, hogy délután Van Halen tábornok 4 ezer katonával 's hat álgyuval a' Rambla tért elfoglalá 's tüzeléssel fenyegeté a' lázadókat kik a' közel utcákban részint elsánczoltak, részint a' háztetőket foglalák el. Másnap reggel háromszori sikerellen fölszólítás után tüzeltetni fogadtatott, 's az asszonyok forró vizet öntöztek az ablakokból a' lovasságra, mellynek nagy része holtan maradt a' harcztéren, 's az életben maradtak a' föllegvárba menekültek. La Plateria utcában Zurbano a' gyalogságot vezérlé, de szinte siker nélkül, 's ő is hátrálni kényszerült, miután lovát agyonlövék alatta. Guadalaxara ezred nagy vérontás után a' tud. egyetem épületét foglalá el; déltájban mindazáltal visszavonulás parancsoltatott a' katonaságnak, miután 800 ember minden siker nélkül elesett, 's a' közel helységekből folyvást segély érkezett a' zendülők számára. 17kén az erősítvényeket is el kelle a' katonaságnak hagyni 's a' nép ideigl. korm. juntát választott, mely 9 egészen ismeretlen emberből áll Carsy gyárdolgozó elnöksége alatt. Fölszólításában igéri e' junta, hogy mindenek előtt a' népügy javítására leend gondja, 's tolvajságot és minden egyéb kicsapongást legkíméletlenebb szigorral büntet. Egyébiránt kimondá egyszermind, hogy az udvart tiszteli, és csupán a' zsarnok kormány hatalmát szándéka megbuktatni. Madridban a' cortes e' hírek megérkezése után azonnal minden szükséges segélyt egyhangulag megajánlott Esparteronak, ki személyesen vezérlendi a' Barcelona ellen induló katonaságot. E' határozata ismét olyan népszerűséget szerze neki Madridban, hogy a' zendületi párt emberei nem mertek föllépni ellene, 's így a' barcelonai merénynek alkalmasint nem lesz maradandó következménye. A' carlospártiak semmi részvétet nem tanusitnak ez események iránt, a' mérsékpártiak ellenben nyíltan kitüntetik örvendező jóváhagyásukat. — A' költségvetés cortes elibe terjesztetvén, kiviláglott, hogy 1843ban 1185 millió realra leend a' kormánynak szüksége, tehát mintegy 90 millióval kevesebb a' tavalyi összegnél, haa' cataloniai zendülés e' 90 milliót el nem nyelendi.

[A' barcelonai népjunta kívánatai]. Telegrafi sürgönyök szerint a' barcelonai népjunta ezekben összpontosítá kívánatit: 1) le Esparteroval és kormányával; 2) alkotványsszerző cortes hivassék össze; 3) kormányosság esetén egy-néltöbb kormányzó legyen; 4) II. Izabella királyné férjeül spanyol férfi választassék; 5) a' nemzeti iparüzés számára igazság és pártfogás szolgáltsassék. — Van Halen két mérföldnyire áll táborostul Barcelonától. A' zendülést számos cataloniai város hasonló szerencsével utánozza. Barcelonában jelenleg a' fran-

cziaikat nagy tiszteletben tartják, de az angol consul mutatni sem meri ma gát — Zurbano megsebesítettett, 's a' katonaság általjában igen vívőül viselte magát. — A' kormányt 600 millió realnyi kölcsönvételre hatalmazta föl a' cortes. — Az „El Republicano“ szerkesztője új czimképet metszete hirlapjára, mely egy phrygiai süvegű napszámost ábrázol, ki lábával a' királyság jelképeit tapodja, kezével pedig három tábornokot dönget; mellette az igazság áll bekötött szemmel, 's hosszú karddal a' levegőben hadonázva. —

Anglia.

[A' kath. vallás terjedése az egyesült három királyságban. Elegy.] London, nov. 24én: „A' római kath. vallás hívei már nemcsak templomokat hanem zárdákat is kezdenek építgetni az egyesült három királyságban 's legközelebb francia apácák a' London melletti Berrymead apátságát is megvásárlák, hogy ismét zárdává alakítsassék. — Angliában költségkímélésből gyakran igen sokára halasztják a' keresztelést, minek következtében e' napokban történt, hogy egy házaspárra keresztelést bűne sülvén ki; a' lelkész hajló volt esketés előtt ezen mulhatlanul szükséges szertartást 2 shillingért véghez vinni; de hosszas alkudozás után két pennyvel is megelégt. — Somerset Augustza hg kisassz. olly gyengülést érez testében, hogy Olaszországba kell utaznia, Cambridge György ellenben semmi ily változást nem érez. — Az itteni kormány nem nagy figyelmet fordít a' szerb és oláh ügyekre, meg levén győződve, hogy Ausztria tudandja érdekeit megóni, mellyek ugyis szoros kapcsolatban állnak egész Európa érdekeivel. Annnyit mindazáltal mégis tett már Peel, hogy a' moszka kormányt nyilatkozatra szólítá föl Kisseleff tábornokra nézve, 's azon választ kapá, miszerint a' czár nem szándékozik ezen urat hospodárságra emeltetni. — Az afghanistani hírek csak félig örvendenek a' londonilapok, mert nem tudhatni még, llön tudja é majd Ellenborough lord e' győzelmet használni.“ —

Franciaország.

[Különös büneset. Elegy.] Paris, nov. 26kán: „A' követkamra utóbbi ülésiben törvény alkotott azon francziák megbüntetésire, kik külföldön követnek el valamely gonosztettet. E' törvény alkalmazást nyerend most Caumartin ellen, ki Brüsszelben Sirey gróft megölé 's onnan Hamburgba szökött. Heinefetter énekesnő estélyt adván ugyan Brüsszelben, Caumartin kérdé, hogy a' szokott vendégfogadóban szállott é meg. Nem, felele Caumartin, nem vagyok korcsmbán, hanem egészen itthon. Erre Sirey gr. gazembernek nevezte őt, miből olly zajos vita támadt, mely hosszas külekedés után életébe került a' grófnak; párviadal által é, vagy mikép? azt nem tudhatni, mert a' vendégek rögtön eltávoztak, 's a' czivakodók magokra maradtak. — Ha Guizot megbukik, alkalmasint Molé gr. fog ministerséget alkotni. — Algíri hírek szerint Abdelkader makacsul el van szánva minden talpalattnyi földet utolsó csepp véreig ótalmazni a' francziák ellen, ámbár anyja Lamoriciére hatalmába került. — A' parisi fenytőtörvényszék előtt e' napokban kezdék meg a' versaillesi vasuton történt szerencsétlenség ügyében az igazgatóság ellen támasztott pört vitatni; az ercdvény még nincs tudva.“ —

Khina.

(Részletes leírása az angolok győzelmeinek.) Journal des Débats részletebben írja le a' khinai legújabb eseményeket, mint azt eddig más lapok adák. „A' britt politika, ugymond az idézett lap, Ázsiában minden ponton győztes. Utólsó tudósításunk jun. 26án Yang-cse-kiang torkolatánál hagyák az angol hadat; most azon hírt vesszük, miszerint a' nagy folyam torkolatában levő zártonyok, a' víz ragadó sebessége föleg tengerapálykor 's a' hosszan tartó nyugati szelek jul. Gaig Vuzung mellett késtették az angolokat, 's csak jul. 20kán ért a' 70 vitorlányi hajóhad mintegy 8—9 ezer földi katonával Csinkiangfu városához, mely Yangcsekiang bal partján, Nankinghoz közel 40 ang. mfdnyire 's a' táborozás olly fontos pontján fekszik, hogy az angolok elkerülhetlennek látták annak bevételét. Másnap tehát, jul. 21én megtámadák azt, 's igen erős, a' khinai csaták közt legvérengzőbb harc után el is foglalák. Leghűbb képét adandjuk, ha egy angol tiszt levelét, ki a' megtámadó sereg közepében harczoła, közlendjük olvasóinkkal, mellynek tartalma ez: „Csinkiang ostromlata legnehezebb 's legvérengzőbb harcunk volt Khinában. Főleg a' földi sereg vala itt munkás; ellenállásra nem számítánk, 's így a' hajóhad mellőztetett. Csupán Auckland gözös gyámolítá pattantyusságunkat. A' parttól mintegy 200 lépésnyire közel 30 lábnyi magas kőfal emelkedik; erre szegző Auckland 's a' pattantyusság reg. 10 órakor álgúit; félóraig dolgozták a' bástyákat, mellyek rendkívüli élénkséggel felegetének, mig az 55ik britt 's három madrasi ezred árkászai ostromlábtkkal megérkezvén az álgúzást fölslegg tevék. A' lábtók bűvös ügyességgel illesztették a' falakra, 's az 55ik ezred granátosai csoda harcakedvel törtek fel, de sűrű golyózápor között, ugy hogy sok emberünk oda veszett. Cuddy nevű hadnagy első volt a' várfalon, ki felvergődvén, kardját győzelemjelül villogtatá, aztán leült a' falra, lábait hidegvérüleg lógatta 's katonáit felsegíté. Nagy csoda, hogy a' rá célzott golyók záporában csak lábán kapott sebet. Negyed óra múlva az 55ik ezred zászlója lobogott fen; a' város azonban még nem vala miénk: a' tatárok makacs vitézséggel verekedtek, 's minden talpalattnyiért harczołunk kelle, mig végrea' britt szüronyok győztek. Most azonban a' tatárok a' házakba vonultak 's az utcákon majd 6 óráig kelle gyilkos harcot küzdenünk mig megadák magokat. Mit csinált többi osztályunk, nem láttam, de tudom, hogy ők is szerencsésen küzdöttek és szinte sok embert veszének, mint mi. Mintegy 5 ezer tatárkatona volt a' városban, nem vitézség, de hadfenyítők volt, mi nekik hiányzott; ők, kivált tisztjeik legfényesb példái adák a' vitézségnek: midőn veszve látták a' napot, szüronyaink közé rohantak bizonyos halál ölebe. Másnapon körülnéztem a' városban, 's azt minden lépten iszonyatosnak találám; holtak és sebesültek, bár nagy számuk már elhordatott, egymás mellett feküdtek, a' nélkül, hogy valaki a' még léleklőknek segítséget nyújtott volna. Minden ház ki volt pusztítva, a' nyilvános épületek mind vagy elhamvadtak már, vagy még akkor is égtek. Mint más városokban, ugy itt is számosan önként kerestek halált: férfiak,

asszonyok gyermekek egyre gyilkolták egymást, a tavak s kutak telve valának halottakkal. A megmaradt lakosság nem egészen idegen már tőlünk, gyakran kapunk gyümölcsöket ajándékba 's érték nem kívánnak egyebet, mint papirosszeletet, mellyen „angol ótalom“ van írva. Az expeditio, folytatja a j. Débats, több napig maradt Csinkiang mellett, hol 2 ezer ember örsereget 's 5 hajót hagytak Schödde tábornok alatt. Aztán fölfelé eveztek 's csak aug. 7-én pillanták meg Nankingot, aug. 9-én kiszállott a Saltoun lordtól vezérelt szárazföldi sereg, 's a hajók hadi sorba álltak. Ez azonban csak ijesztés végett történt, mire a város falait mindjárt alku-lobogók fűdék 's 3 khinai mandarin Henry Pottingerhez sietett Cornwallis sorhajóra. A békealkudozások aug. 29-éig tartottak. Az alku-dozó mandarinokat teljes pompával fogadták az angolok, a várhoz hasonló gözöket nem győzték eléggé csodálni azok, kik hazaidzsonkjaikon kívül nem láttak egyebet, elbűvölő őket a zene is, melly a God save the Queen harsogá. Meg is vendégeltettek, melly alkalommal főleg az egyik mandarin szinte mámorig szörpölgette a Xeres és madeirai borokat. Az angolok viszonzák e látogatást és szinte fényesen fogadtattak. Ámbár a fegyvernyugvás meg vala már kötve, a khinaiak mégis minden módon távol tarták az angolokat a várostól. Nanking, ugy látszik, nem igen erős, falai általjában majd 40 lábnyi magasak, de sok helyütt már rommá dőltek; a külfal igen régi 's több mint 30 ang. mfd kerületű, ezen belül még két fal övezi körül a várost. A híres porzellántornyot még nem látták az angolok; mondják: az a falkerítésen kívül esik. A khinaiak mindent megmutatni készek, mihelyt a békekötés megerősítettik. Ezen békekötést Pottinger felszólítása, aug. 29-én hirdette a Nanking mellett volt angoloknak; főpontjai ezek: 1) tartós béke 's barátság a két nemzet közt; 2) China fizetend ebben 's a köv. három évben 21 millió dollárt; 3) Canton, Amoy (Emuy), Fuceufu, Ningpo és Sanghai kikötők nyitva lesznek az angol kereskedésnek, britt consulok ügyelendnek ott 's a be-, ki és átviteli vámok rendszeresen lesznek megszabandók 's kihirdetendők; 4) Hongkong sziget örökre ő britt felsége 's utódaié lesz; 5) ő britt felségének minden alattvalója, ki a khinai birodalomban fogoly, szabadon fog bocsáttatni; 6) a császár saját kezével 's pecsétjével erősített oklevéllel általános bocsánatot biztosítand azon khinai alattvalóknak, kik az angoloknak bármikép tőnek szolgálatot; 7) a diplomatikai eljárás mindkét kormány hivatalnokai közt teljes egyenlőségre emeltetik; 8) mihelyt a császár a szerződést megerősíté, 's az első 6 millió dollár lefizettetett, az angol had Nankingtól 's a nagy csatornától, és Csinhaiból visszavonuland, hanem Csuzan és Kolonasz sziget megszálva maradand, míg az egész tartozás le nem fizettetik 's az 5 szabad kikötő iránti rendeletek megtétnek. — Ezen szerződésben nincs szó arról, hogy Peckingben angol, 's viszont Londonban khinai követ fog lakni; ámbár a „Globe“ előszámlálván e szerződés hasznait, a 7ik pontból olly következményt húz, miszerint a két kormány hivatalnokai közt teljes egyenlőségből a pekingi követség önként következik, 's a kikötött kereskedés e nélkül gyakorolható nem lenne. A békekötés épen jó időben érte az angolokat, mivel seregökben a betegség nagyon kezdte dulongani.

Hollandia.

[A jávai bank rossz állapota. Büntető törvénykönyv.] Bataviai levelek szerint a jávai banknak okvetlenül buknia kell, mihelyt jegyei beváltására szorítatik. Aggodalmas még a forgópénz állása is: a nemes ércz mind eltűnt a for-

gásból. Kruseman az indiai financia ügyes kezelője, egyetértve a jávai bank kormányával 's a kereskedői testülettel már hatályos lépéseket tőn e pénzzavar elhárítására. — Mióta az új büntető törvény javaslatának második könyve közre tétett 's a közrendek elibe terjesztett: a hollandi sajtó igen élénk vitakozást támasztá fölötte. És boldog a nemzet, melly ezt teheti, kivált mig azt a jogosság szemponjából teszi; itt azonban a 10. cz. 4dik cikke felekezeti surlódással süllyeszté a dolgot. Azon cikk ugyanis jó kemény büntetést szab azon papokra, kik a kormány engedelmé nélkül bullákat, leveleket, vagy a külföldi papság bármely határozatát kihirdetik, vagy kinyomatják. A katolikusok ez által megsértve látják kimondott vallásszabadságukat, 's hasonlót kívánnak a prot. papokra is szabtatni. Vidámbb vitakozás foly a 26 és 27 cikk fölött melly a czimezést szabja meg; a hollandok a czimre még sokat építenek.

Külföldi legujabb elegyhir.

Barcelona. A népjunta elnöke, nem gyárdolgozó, mikép eleinte mondatott, hanem meglehetősen hírv ügyvéd 's a tagok közt egy vagyonos kereskedő is találtatik. Izabella királyné névnapját fényesen ünneplék a zendülők. A zendülés, ugy látszik, a vámrendszer megváltoztatása miatt támadott. —
Saragossa. Egész Aragonia nyugott 's don Francisco infans nemcsak gáncsolja a barcelonai zendülést, hanem kész Esparterovalannak elnyomására is együttmunkálni. —
London. A khinai és afghanistani győzelmet nemzeti ünneppel szándék országszerte megülneni. Pekingben követi állomást fog a kormány állítani. — Egy dologtalan angol kiszámítá, hogy egész Európában 1720 hírlap jelenik meg. Vajjon oda számította e a magyarokat is? —
Haaga. A haarlemi tengert ki akarják száritani, 's az abbeli munkát nagy mértékben segíté elő az ideí száraz nyár. —
Köln. Europa nagyobb városinak vendégfogadásai Kölnben gyűlést tartottak, mellyben többi közt elhatározták, hogy utazó kereskedők naponkint csak 18 krt fognak fizetni szállás fejében. A budapesti vendégfogadások alkalmasint nem voltak ott, ezen határozat tehát nem is kötelezi őket, mert hihetőleg ezek is azt tartják erszény-sinórmértékül: „semmit ró lunk né l k ü l ü n k!“ —

Gabonaár

váltó garasban, Pesten pesti, egybeült pozs. mérőt értve.

	Tiszabúza.	Kétszeres.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Kukorica
Pest dec emb. 6.	152 - 168	113 - 126	100 - 110	80 - 86	60 - 66	90 - 100
Komárom nov. 26.	102 - 110	85 - 96	— 80	—	—	82 - 90
Szeged „ 19.	80 - 85	65 - 70	—	40	— 40	— 40
Pécs „ 14.	100 - 110	— 82	78 - 80	— 55	— 40	— 62
Baja „ 16.	70 - 83	60 - 67	— 58	43 - 44	33 - 34	— 45
Mosony „ 17.	118 - 135	88 - 91	85 - 95	66 - 72	50 - 55	92 - 106
Miskolcz „ 21.	78 - 80	65 - 65	—	38 - 42	23 - 25	—
Uj Becse „ 25.	80 - 90	— 75	—	— 40	35 - 40	— 40

Pénzkelet: Bécs, dec. 3án: 5 ptes statuskötel. 109³/₈; 4 ptes: 100³/₄; 3 ptes: 77; 1839ki kölcsön: 268⁷/₁₆; éjszaki ezer frtos statusrészevény: 761; nszombati vasutrészevény 100 frtjaért 36.
Dunavizállás. dec. 6. 7' 0" 9" a' zerus felett.

É R T E S I T Ő.

Gőzhajók elindulása PESTRŐL,
(míg az idő azt megengedi).
Pozsony és Bécs felé december 9, 11, 13, 15, 17, 'sat. minden másod napon.
Zimony és Drenkova felé.

Előfizetési jelentés.

A 'Religió és Nevelés' valamint a vele járó **'Egyházy Tudósítások'** című kath. egyházi lap jövő 1843d. évben is folytattatik. Betűje, papírosa, alakja, szelleme eddigi lesz. Ára is, **noha a körülményekhez képest majd a fő- majd 's kivált a melléklapot bővítte hetenkint félílvvel többet, 's minden vasárnap két ívet adandunk,** megmarad: t. i. félívré helyben kihordással 2 for. 40 kr., postán boríték alatt 3 fr. 40 kr. ezüstben.

Előfizethetni reá Pesten a szerkesztői hivatalnál, Trattner-Károlyi házban, uri-utca 453d. sz. alatt, második udvarban és emeletben, egybeült minden cs. kir. postahivatalnál.

A' Religió és Nevelés
 szerkesztősége. 1—

1843-ra

a' REGÉLŐ PESTI DIVATLAP második évi folyamára

előfizetést az eddigi föltételek szerint, u. m: egész évre: helyben házhoz hordással 10 p. f., postán borítékkal 12 fr.; félívré helyben 5 fr., postán 6 pgő frintjáv. minden cs. kir. postahivatal, Erdélyben tek. Méhes Sámuel, helyben alulírt szerkesztőség fogad el.

Ugyan itt megszerezhetők Garay J. versei N. 8-adrét 18--20 ivnyi diszkiadásban, 2 forint pengő pénzben.

A' Regélő szerkesztősége

Pest, Leopold-utca 189sz. Rottenbillerház 2. emeletb. 2—3

Előfizetési hirdetvény.

„Mull és Jelen“ historiai és politikai erdélyi hírlap a jövő 1843b. egy új mellék-lappal jelenik meg, mellynek czime: „Magyar Gyermekebarát“ — A' „Mull és Jelen“ egy toldalékkal hetenkint három iven negyedrében, a Magyar Gyermekeba-

rát hetenkint egy iven nyolczadrében jelennek meg. A' főlap tartalmát teszik: 1) **Honi tudósítások,** Erdélyre 's ennek megyei életére, tudományos, köznevelési, szorgalmi állására különös tekintettel. — 2) **Külföldi tudósítások,** követc. rovatok alatt: a) „Visszatekintés a' multra.“ b) „Ujság-magyarázótár.“ c) „Napi események.“ d) „Az egyes országokat illető hosszabb és érdekesebb cikkek.“ A' „Magyar Gyermekebarát“ czélja és iránya, a' nőnemre is tekintettel, a' magyar gyermekek számára egy szívet nemesítő, értelmet fejtő és hasznos ismeretekkel 's igazságokkal ébresztő, szóval gyönyörködve oktató olvasást nyújtani, mellynek tárgyai az erkölcs, historia, geographia, és természet köréből lesznek leginkább merítve 's mellé néhakepek adva. A' mi az előfizetés föltételeit illeti, **szabad tetszésében alland kinekkinek a' főlapot csak magára az eddigi ár mellett, vagy a' „magyar gyermekebarát“ együttl rendelni meg.** E' szerint „Mull és Jelen“ 's Toldalékja hetenkint három ív velin papírosan csak magára helyben Kolozsvárt 5—öt rft, postán 5 rft, 12 kr. ezüstben. 2) Mull és Jelen 's Toldalékja és a' Magyar Gyermekebarát hetenkint négy ív velin papírosan (az utólsó képekkel) 6—hat rft ezüstb. 3) Magyar Gyermekebarát képekkel csak magára: helyben 3—három ft. ezüstb.; postán 3 fr. 24 kr. ezüstben. Minden cs. k. postán lehet előfizetni, Pesten festő 's akad. tag t. Barabás Mikl. urnál.

Szilágyi Ferencz,
 professor. 1—2.

Geibel Károly nál Pesten (hajóutczában) megjelent 's minden má könyvárusnál kapható

L E L K I E N E K E K.

ALBERTINI után.

1843. Velinen, 536 lap. Borít. fűzve, 36 kr. pengőpé. n.

A' LATIN NYELV és klassikusainak tanulmánya.

Irta **KLEMM E. T.**

1842. Velinen. Borít. fűzve 30 kr. pengő p.

A' JELENKOR és TARSALKODÓ ügyében.

XII. évköbe fordulnak jövő év elején lapjaink. Irányunkat ez idő alatt tökéletesen megismerheté a t. olvasó közönség, 's kedvező is méltánylá azt, mert mindeddig olly szives részvétnek valánk szerencsések örvendhetni, hogy szükségkép csak új ösztönt kelle ez által nyernünk lapjaink lehető tökélyesítésére, mellynek megfelelni erőnk szerint mindenkor törekedtünk, valamint szellemi ugy anyagi tekintetben is koronkint javítván és csinositván lapjaink tartalmát és külsejét, 's ebben a' haladást ezentul is kedves kötelességünknek fogjuk tartani. Alapelvünk ezentul is az eddigi marad, kitűzött célunk „Nemzeti közjólét” 's ennek megközelítésére eszközünk a' „Józan haladás” minden körben és minden tekintetben, közzelgő országgyűlési viszonyokra nézve is, valamint az oktalannal nyargalást, ugy a' káros fontolgatást és halálos tespedést egyaránt mellőzve. A' JELENKOR belső elrendezése annyiban fog a' jövő évtől kezdve változni, hogy értekező Irányozkók sűrűbben követendik egymást, mint eddig, 's országos kérdéseinket, kitűzött vezérelvünk szerint, figyelemmel fogják kísérni és vitatni. A' budapesti napló, melly valamennyi magyar lapközt legelőször kezdé a' fővárosi élet mozgalmait ismerettni, 's csakhamar általános utánzásra talált, ezentul csupán kizárólag a' két szomszéd város szellemi és anyagi mozgalmait fogja ismertetni, és szintén sűrűbben, többnyire minden számunkban, jelenendik meg. Megyei és városi levelezőink, kiknek számát folyvást szaporítani törekszünk, rövid és velős közlésükben hű tükrét adandják megyei 's városi életünknek. Külföldi cikkeink pedig gondos válogatással és értelmes fordításban lehető leggyorsabban közlendik a' világ minden nevezetesebb eseményit. Végre a' kedvességet nyert „Hírlap-kivonat” ezentul is mintegy özpontosítva kisedetük körben hű panoramakint folyvást ismertetni fogja többi politikai lapjaink önálló vezér- 's egyéb eredeti cikkeinek tartalmát.

A' TÁRSALKODÓ mint encyclopaediai tartalmu folyóirat eddigi tudományos, statusgazdasági, művészeti 'sat. cikkein kívül ezentul gyakrabban jeles eredeti vagy kitűnő külföldi „Beszélyeket” is közlend, hogy a' mulattást ohajtóknak is élvezetet nyujthassunk, 's csekélyebb vagyonu olvasóknak olly lapot adhassunk, melly a' család „férfi és némbor tagjait” egyaránt kielégithesse, melly végre a' Társalkodó Tárczája legválogatottabb apró cikkekkal is fog ajánlkozni. ÉRTESITŐNK, végén a' főlapnak (melly koronkint, midőn a' közlendők sokasága szükségképen kívánja, mint eddig fél, ivvel fog szaporittatni) mindennemű hirdetést „jutalmas áron” közöl, 's az idegen nyelven beküldöttek pontosan fordittatnak le, a' „esődjelentések, ezentul is mindenkor rendesen jelenendnek meg hirdetésink között. A' mi lapjaink külsejét illeti, ezentul nagyobb réttüvelinre 's egészen újöntésű, könnyen olvasható bötűkkel fognak nyomtatni, hogy a' gyöngébb szem is megerőtötés nélkül részesülhessen az olvasás gyönyörében. Költségek e' változtatások által nagyobbulni fognak ugyan, de mi azért mégsem akarunk áremeléshez folyamodni, hanem kárpótlást t. előfizetőink szaporodtásából reménylünk, 's ezentulra is meghagyjuk lapjaink előfizetési árát, „melly egy egész harmaddal csekélyebb” a' többi pesti politikai lapok díjánál, melly a' mostani pénzsűk időben, mint nem egytül hallók, az olvasó közönség nagy részét nem kis mértékben terheli. És így a' Jelenkor és Társalkodó fél évi ára postán 's Budapesten borítékosan házhoz küldve 4 for., borítéktalanul házhoz küldéssel 3 fr. 36 kr. pgő, a' Társalkodóé magáé borítékosan postán v. házhoz küldéssel 2 fr. 50 kr., borítéktalanul házhoz küldve 2 fr. 30 kr. Egész évi ára: két anyyi.

Tisztelt levelezőinknek, a' t. postatisztségeknak 's előfizetés-gyűjtőinknek szokott ajándék-példányokkal ezentul is folyvást kedveskedünk. Mind vidékekről érkező biztos alkalmak mind gyors- és szorgalom-kocsi utján intézhetni az előfizetést szerkesztő hivatalunkhoz (uriutca Trattner-Károlyi ház 453d. sz. alatt az első emeletbe) 's hol ezek hiányzanak, a' szomszéd postahivatal által.

A' Jelenkor és Társalkodó
szerkesztősége.

Pénzörökség ügyében.

Néhány Nagy Ignácztól szent mártóni számtartó urat érdeklő 100 egynéhány váltó for. és járuléki törvény útján megítélve és behajtva is levén, miután ő maga felségével, sőt egy papfiával együtt megholt, még valahol életben levő egy fia ezentul fölszóllítatik; hogy magát alulírtnál bérmentes levele által jelentse és azonsága bebizonyítása után az atyjahálálával őt illető pénznek általtétele iránt értekezze. Bükösdsomogy megyében nov. 15én 1842. Péry Ignác. 2-3

Csöd bányai hivatalra.

A' felsőbányai kir. bányahivatalnál 's az ottani kir. bányatörvényszék helyettességnél az tollnoki hivatal, 406 f. évi fizetéssel és 20 fr. szálláspénzzel, megürült.

Azok, kik e' hivatalt elnyerni kívánják, illőleg felkészített 's bizonyítványokkal ellátott folyamodásaikat f. e. decem. 19keig az itteni kir. főfelügyelő-hivatalhoz és kerületi bányatörvényszékhez nyujtsák be.

Ezen a' 11ik osztályban álló hivatalra következő tulajdonságok kívántanak meg: jelesen elvégzett bányász-iskolai és törvény-tudományok, ügyesség a' fogalmazásban minden itt divatozó nyelven 's jártasság a' bányatörvényekben. Nagy-Bánya, oct. 17. 1842. 2-3

Hirdetés.

1) (897) Jövő 1843ik évi január 4én a' pécsvárad ki, egyetemi uradalomhoz tartozó és tettes Baranya vármegyében keblezett Pécsvárad mezővárosában az uradalmi tisztartói irószobában reggeli 10 órakor tartandó nyilvános árverés útján, Pécsvárad mezővárosában a' husvárgási jog, mellyhez a' várkonyi mézárshék és a' haszonbérlelő kényelmére Pécsváradján egy tágos lakház, vágóhid, alkalmatos helyeken levő két mézárshék, és 300 hold erdei legelő kapcsolva vagygon, három egymásután következő évre 1843ki május 15ő napjától kezdve, felsőbb helyben hagyás fentartása mellett a' legtöbbet igérőnek haszonbérbe adadni fog. Vállalkozni szándékozók illendően meghivatnak a' kijelelt határidőre és helyre, száztulí 10 ftos bánatpénzzel ellátva. Költ Pécs váradon Sept. 12én 1842. Légrády János tisztartó. 1-3

Csöd bányai hivatalra.

Láposbányán a' kir. hutamesteri hivatal megürült, mellyhez 532 fr. évpénz,

12 fr. irószerköltség 's készszállítás kapcsolva, 532 fr. kezespénznek készpénzben vagy metalliquesokban teendő szolgáltatása mellett.

Azok, kik e' hivatalt elnyerni ohajtják, a' legújabb rendszabály szerint fölkészült folyamodásaikat f. e. dec. 15eig az alulírt helyre 's hivatalhoz juttatni elne mulasztásuk.

E' hivatalra lényeges megkívántóságok: jelesen elvégzett bányász-akadémiai tudományok, tanusított ügyesség a' hutai, próbálási és számveteli összes munkálatokban 's jártasság az itt divatozó nyelvekben.

Nagy-Bánya, oct. 31. 1842.

A' kir. főfelügyelő hivatal 's kerületi bányatörvényszéktől. 2-3

Megürült iskolaiségpénz.

Felsőbb rendelésből közhírré tétetik: hogy kétszáz negyven váltó-cédulái forintból álló iskolai segédpénzre (stipendium-ra), mellyet nagytisztel. és tud. Gotzigh Ignác, egykor a' kassai kir. nagy iskolában országok ismertetését, és bányatörvénytanító ur alkotott, és a' m. kir. tud. egyetem tanácsának pártfogóságára bizott, üresség támadván, azt valamely nemes, kiváltképen pedig a' tiszántuli kerületből származott és a' magyar nyelvben járatos ifju, a' ki eddig legalább az ötödik (gymnásiumbeli) iskolát jó előmenettel végezte, képes megnyerni. Kik tehát az említett segédpénzért esedezni kívánnak, f. e. december 25ik napja előtt, kérelmeiket a' kir. tud. egyetem mostani nagyságos igazgatójához r. tudós Degen János urhoz benyujtani, és mind az előadott, mind más a' közszokásból ismeretes föltételeket hiteles tanuságokkal bebizonyítani elne mulasztásuk. Költ Pesten sz. András havának 22ik napján 1842ik esztendőben. Szoblahói Pálma Elek a' pesti kir. tud. egyetem jegyzője. 2-3

Hirdetés.

818. szám. A' kir. örök-alapítványi tettes nagy-kövéressi uradalom részéről f. évi december hónap 18án délutáni három órakor Temesváron az uradalmi Józsefvárosi magtárban tartandó közönséges árverés útján az izgári juhászatbeli idei nyírészű nemesített gyapju 2478³/₄ font tavaszi, és 316 f. báránygyapju mennyiségből álló elfogyván adadni, azon árveréshez a' ven-

ni kívánók hivatalosak. Kelt Nagy-kövéressen october 23án 1842.

A' kir. örök-alap. tettes Nagy-kövéressi uradalmi tisztartói hivatal által. Major János tisztartó. 3-3.

Csöd bányai hivatalra.

A' kapnikbányán megürült kir. zuzómalom-igazgatói hivatalra—melly 618 fr. évi fizetéssel és 10 fr. irószerköltséggel összekötve, 618 fr. kezespénz szolgáltatása mellett—ezennel csöd hirdetik akképen, hogy a' kik e' hivatalt el-

nyerni kívánják, szabályszerűleg fölkészített folyamodásaikat f. e. dec. 10eig az itteni k. főfelügyelő hivatalhoz 's bányatörvényszékhez nyujtsák be.

E' hivatalra következő lényeges tulajdonságok kívántatnak meg: jelesen elvégzett bányász-iskolai tudományok, jól bebizonyult elméleti és gyakorlati ismeretek a' zuzómalmi összes munkálatokban, ügyesség a' számvetésben és fogalmazásban 's jártasság az itt divatozó nyelvekben. Nagy-Bánya, oct. 10. 1842.

A' kir. főfelügyelő-hivataltól 's ker. bányatörvényszéktől. 2-3

Haszonbéri árverés.

Az örök-alapítványi javakhoz tartozó taksonyi birtokban levő, Pesttől két órányi távolságra az országuton fekvő nagy vendéglő, tulajdon szeszes italok mérési jogával, nemkülönbén pálinka- és serház f. e. dec. 12én helyben Taksonyban tartandó nyilvánosan árverésen 1843dik évi aprilis 15ő napjától egymást követő három évre bérbe fog adadni, bérleti kívánók ezennel meghivatnak. 1-3

Therezianum-intézeti jelentés.

Dicső emlékezetű Mária Therezia királyné által alapított bécsi cs. k. Therezianum nemes nevelő-intézetben a' most f. 1842/3ik iskolai év végével két magyar növendéki hely megüresülvén, azokat elnyerni kívánók a' fenálló kegyes rendszabályok szerint oda utasittatnak, hogy a' megkívántató oklevelekkel támogatott folyamodásaikat abbeli nyilatkozásuk kíséretében, hogy a' mellékes költségek pótlására az intézetben szükséges 200 pgő ftnyi somma előleges lefizetésre magokat kötelezik; következő 1843. eszt. sz. György hava 1-5ő napjáig a' nm. kir. httan. mulhatlanul nyujtsák be 1-3.

Birói árverés.

Táblabíró Kovatsótzyl László ur zár alatti, Pestmegyében Felső-Dabas helység és ezzel határos ináresi pusztabeli. Pestről négy órányira fekvő ingatlan javai, ugyanint belső telkekben, kaszálótertekben, szőlőkben, erdőkben, szántóföldekben 200—1200 öllel számított holdakból és az ezeken fekvő ház's gazdasági hasznos épületekből álló; egy negyed részben tulajdon ősi, három negyed részben pedig zálogos, birtoka. az illető zálogos föltételekkel f. e. december 28án a' helyszínen tartandó árverésen el fognak adadni, annál fogva az árverésben részt venni kívánók 200 pgő forint bánathérral ellátva kérenek megjelenni. Megjegyeztetvén: hogy a' fizetés évnegyedenkint előre, négy egyenlő részben egy év lefolyta alatt fog történni. Kelt Gyónon, nov. 18ikán 1842.

Halász Boldizsár,
zárgondnok.

Váltóüggyvédvizsgálati hirdetés.

A' tek. kir. váltófeltörvényszék által a' legközelebbi vizsgálat a' váltó-és egyéb hiteltörvényekből, jövő 1843diki év elejére azon határozattal tüzetik ki, hogy a' hiteltörvények már két év óta levén életben, ezentul a' vizsgálandóktól a' szükséges gyakorlatani jártasság is mulhatlanul megkívántatik. Ennélfogva a' kegyelmes kir. utasítás értelmében, a' vizsgálandók az eddig megkívánt bizonyítványokon kívül folyamodásuk mellé arról is hiteles tanulevelet kötelesek csatolni, hogy vagy valamellyik váltótörvényszéknél, vagy valamely váltóüggyvéd mellett legalább fél esztendőig gyakorlászkoztak. A' legközelebb vizsgálatérti folyamodás ideje folyó évi december 19dikétől, jövő 1843dik évi január 3dikáig terjed. Kelt Pesten a' tek. kir. váltófeltörvényszéknek 1842. november. tartott üléséből. Fogarasy János váltófeltörvényszéki tanácsjegyző. 1-3